Kako si vrhovno sodišče predstavlja vladavino prava?

Slovensko sodstvo, ki zaradi številnih zgrešenih in politično motiviranih razsodb na eni strani ter neučinkovitosti pri pregonu kriminala velikih razsežnosti na drugi že tako uživa precej nizko stopnjo zaupanja, se sooča z novo afero. Pojavil se je namreč dvom o tem, da ima vrhovni sodnik Branko Masleša sploh ustrezne formalne kvalifikacije za ta položaj. Spomnimo se, omenjeni vrhovni sodnik je bil že ob imenovanju soočen s številnimi očitki, ki so leteli na njegovo neprimerno ravnanje v času nekdanjega režima, zaradi katerih je bila pod velik vprašanj postavljena primernost njegove izbire.

Za zdaj je še prezgodaj govoriti, ali očitki o neustrezni izobrazbi sodnika Masleše držijo ali ne, čeprav je njegov molk zelo nenavaden, če se blago izrazimo. Tovrstne sume bi namreč zlahka odvrnil tako, da bi v javnost posredoval dokazila o tem, da izpolnjuje pogoje za funkcijo, ki jo zaseda. Podobno, kot je to storil poslanec Branko Simonovič, ki je javno pokazal svojo diplomo (čeprav v njegovem primeru to sploh ni pogoj za izvolitev). Izogibanje odgovorom namreč tovrstne sume samo utrjuje.

Vendar je bolj kot molk omenjenega vrhovnega sodnika problematična reakcija njegove ustanove, tj. Vrhovnega sodišča RS. Rečemo lahko, da gre za enega najbolj škandaloznih odzivov katerega od teles kakšne od treh vej oblasti. Šlo je za povsem neprikrito grožnjo tistim medijev, ki bi si drznili raziskovati to zgodbo.

Ima Masleša potrebne kvalifikacije?

Za začetek je nesprejemljivo stališče vrhovnih sodnikov, da je vprašanje obstoja diplom sodnikov nekaj, kar je odveč. Nikakor niso oni tisti, ki bi lahko zapovedovali, kakšna vprašanja lahko mediji v imenu javnosti postavljajo. V demokraciji tega pravzaprav ne more nihče početi. Sploh pa je vprašanje, ali ima nekdo ustrezne kvalifikacije za svoje delo, še kako relevantno. Si predstavljate, da vodilni kirurg v kateri od bolnišnic ne bi imel diplome (in drugih potrebnih kvalifikacij)? Podobno velja tudi za sodnike, saj je diploma pogoj za zasedbo položaja, na katerem je Masleša. V primeru, da ne bi izpolnjeval potrebnih pogojev, bi bil to škandal brez primere. To bi bilo precej huje kot v primerih, ko se je izkazalo, da kakšen poslanec nima izobrazbe, s katero se je predstavljal. Tedaj

je šlo namreč “samo” za moralno sporno početje, se pravi zavajanje javnosti in s tem volivcev. Stvar slednjih je, da ga zaradi tega kaznujejo (ali pa tudi ne). Če pa funkcijo sodnika opravlja nekdo, ki ne izpolnjuje pogojev zanjo, so postavljene pod vprašaj vse sodbe, pri katerih je sodeloval. Potencialno lahko celo padejo. To bi močno pretreslo slovensko sodstvo in še dodatno zmanjšalo zaupanje vanj.

Najbolj problematičen pri omenjenem zapisu vrhovnega sodišča pa je njegov grozilni ton. Napove namreč, da bo njegov nekdanji predsednik zaradi medijske obravnave njegove diplome (oz. njenega domnevnega neobstoja) vložil tožbo (ne povedo sicer zoper koga). A to še ni najhujše. Vrhovno sodišče celo prejudicira, da se bo tožba – ki sploh še ni vložena – končala v korist omenjenega (zapišejo namreč, naj bi ta odškodnino nakazal v dobrodelne namene). Ustanova, ki bo morda na neki točki obravnavala to zadevo (če bo do tožbe prišlo), se je torej do nje že vnaprej opredelila. Kako lahko potemtakem sploh pričakujemo pošteno sojenje?

Takšno ravnanje spominja na čase, za katere smo mislili, da so minili; ko so državno-partijski funkcionarji razglašali krivdo nasprotnikov komunističnega režima, še preden so se končali sodni postopki zoper njih. Gre za zelo sprevrženo razumevanje tega, kako naj bi delovala pravna država. Če jo tako razumejo tisti, ki naj bi bili njeni varuhi, smo upravičeno lahko močno zaskrbljeni.